

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben háshoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
szombat utáni napok kivételével.

Eszerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, április 22.

Kartellek, szindikátusok.

(K. Ö.) Az osztrák-magyar petroleum-finomítók elhatározták, hogy május 1-én felbontják a petroleum-kartellt.

Csalódik azonban, aki azt gondolja, hogy a petroleum-finomítók önként szánták rá magukat arra, hogy a kartellt, mely jogosulatlan hasznot biztosított részükre, felbontsák. Egyszerűen engedtek a szükségnek. Keletkezett egy pár nagyobb finomító és a kartell ezek részére nem akarja kiszolgáltatni az üzemképességnek megfelelő kontingenst és ez szétrobbantotta a kartellt. Félünk azonban, hogy a szabad verseny nem soká fog tartani és a petroleum-finomítók majd csak ismét megegyeznek a fogyasztó megkárosítására.

Mert itt éppen azokról a fogyasztókról van szó, akiknél a fillér is számít. Ezek bőrre alkudni és az élelét megdrágítani, a legnagyobb foku gazdasági erkölcsellenesség. De hát ezt a kartellek és szindikátusok akadálytalanul megtehetik a gazdasági liberális korszakában, mely hirdeti a szabad versenyt, de annak érvényesülését minden téren megakadályozza. Alig van fogyasztási cikk, melyet kartellek meg nem drágítanak. A termelés szabályozása, melyre a kartellek hivatkoznak, csak ürügy, az igazi ok a nyereszkeségi vágy, mely a tökétermelés legjellegzetesebb ismertető jele.

Ezen önkényes árfelemelések ellen a

társadalom nem védekezhetik. A legfőbb fogyasztási cikk olyan természetű, melyet a fogyasztó elő nem állíthat. A gyárilap produktumai ezek, a tőke pedig fruktifikálni akar minden áron, azért lenyűgözi a termelő munkást és a fogyasztót egyaránt.

Az államok sem tesznek a kartellek ellen semmit. Dédelgetik a tömegtermelést, mert az iparban keresik a holdogulás egyetlen feltételeit, keresik a kiviteli piacokat, sőt vér és halál árán kiereszkolják ezeket. Mindezt azért, hogy a tömegáru el lehessen helyezni. Ezekből tehát azt kívánni, hogy a kartelleket és szindikátusokat megrendszabályozzák, merő lehetetlenség.

Oroszország azonban, mintha kivételt akarna tenni. Összefüggésben van ez a kereskedelmi szerződések megújításával. Ugyanis az Egyesült Államok Németország kívánságára az orosz cukorra is kivetették a differenciális vámot azon a czímen, hogy Oroszország titkos prémiumokkal segíti elő a cukor kivitelt. Oroszország erre vámemeléssel felelt, egyúttal kijelentette, hogy titkos prémiumokkal nem segíti elő a cukor kivitelt. Egyszerűen oly cukoradó politikája van, mely még egyrészt a belföldön a cukor árát bizonyos nivón tartja, egyúttal lehetővé teszi a kivitelt. Ezzel az eljárásával biztosítja az orosz cukor részére a belfogyasztást és lehetővé teszi a külföldi versenyt.

Az Egyesült-Államok és Németország nem voltak hajlandók ezt az argumentációt elfogadni. Amerika nem akart le-

mondani a nyereségről, Németországnak meg érdekében van, hogy az orosz cukor versenyképessége csökkentessék.

De Oroszország sem volt rest és egyszerűen kijelentette, hogy ebben az esetben mindazokat a cikkeket, melyeket a beviteli országokban kartellek és szindikátusok monopolizálnak és drágítanak, vámpótlékkal fogják sújtani.

Nesze neked, liberális gazdaságpolitika! Ilyen arczulsapást egyhamar még nem kaptál, mint a milyent Oroszország mért rád.

Oroszország kétségkívül abból az alap gondolatból indul ki, hogy a kartell és szindikátus uzsorahasznot vesz a fogyasztóközönségen, ebből az uzsorahasznóból tehát porticipáljon a beviteli piac is. A fogyasztóközönségre nézve ez irreveláns.

Ebből az következik, hogy az államoknak törvényhozási úton kellene megakadályozni, vagy legalább jogos keretbe szorítani a kartellek és szindikátusok alakulásának lehetőségét. Mert ha nem teszik, akkor a kartellek és szindikátusok újból csak a fogyasztóval fizettetik meg a pótvámot. És ahogy mi ismerjük a gazdaságpolitikai irányokat, félő, hogy az utóbbi eset fog bekövetkezni. Mert ki törődik a fogyasztóval? Láttuk, mennyire törődnek vele, mikor az Egyesült-Államok a Dingley-bill rendelkezéseit léptették életbe.

No de vigasztalódjunk, a kartellek gazdasági hatásait mi is már évek óta tanulmányozzuk. Ennél többet csak nem követelhetünk.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az óra.

Irta: Hippolyte Lemaire.

Franciaából: K-6.

1871. május utolsó estéje volt. A felkelés már a végét járta. Távolról, Bercy felől még hallatszott a fel-felújuló puskatűz. A leégett, füstölgő romok vörös fényt terjesztettek a szürkületben. Az alkony csendjét csak néha zavarta meg egy-egy fal leomlása, vagy valamelyik öszeroskadat háztető ropogása. Időnként távoli, tompa ágyudőrej rázta meg a földet. Közbe egy-egy éles puskalövés hallatszott a kormos falak közül: egy szökött felkelő került talán a portyázó katonák kezébe...

Az egyetem mögött, a szajna-utcai barrikád romjain egy fiatal hadnagy osztja ki rendelkezéseit az éjjeli őrzőknak. Emberei kedvetlenül hallgatják parancsait. Igen sokat szenvedtek az utolsó három napon. Csaknem megtelepedve kerültek ki a folytonos utcái harcából, alig egy órája is két emberüket lőtték le a lesből a lázadók. Elfoglaltak már ugyan fölük minden talpalatnyi földet, de az ódon házak apró udvaraiban soknak sikerült elrejtőznie.

E perczen visszaérkezik az egyik előőr, egy alig 16 éves suhancot hozva magával, igazi mintaképe a párisi csavargóknak. Rongyos öltözetű, nagy, durva s most löporfüsttel fekete kezei és merész, szinte dacos tekintete elárul-

ták eredetét. A Visconti-utcán fogták el, a mint a Bonaparte-utca felé futott.

— Puskát találtál nála? kérde a tisz.

— Nem hadnagy ur, de nézze csak a kezét! A jobb válla pedig csupa kék folt...

— De hiszen még nagyon fiatal!

— Oh már tizenhét éves leszek! kiált büszkén a fogoly.

— Hallgass és csak arra felelj, a mit kérdezek. Lőttél a mi csapatainkra?

— Meghiszem azt! de még hogyan! Ma reggel itt ölték meg a bátyámat ezen a torlison. Felvettem a puskáját és a töltényeit. Mindet ellővöldöztem az utolsóig!

— S mit gondolsz mit teszünk most mi veled?

— Főbe lőnek. Tudom én azt nagyon jól. Éljen a köztársaság!

A tisz vállat vont. Micsoda nyomorúság! Mindnyájan megőrültek, még a gyermekek is. Majd a katonához fordult:

— Vigyétek!

— A mazarin-utcai falhoz? kérdezte egy káplár karon ragadva a fiút.

— Igen, csak végezzetek vele gyorsan.

El akart távozni, de a fickó megszólította:

— Hadnagy ur kérem, valami mondani valóm volna.

— Mit akarsz?

— Egy kis szívességre kérem, de nem szeretném, ha más is hallaná a dolgot.

A tisz intett a katonáknak, hogy ereszközöljék el a foglyot. Ezek haboztak.

— Soh se féljenek, szólt hozzájuk a csavargó méltatlankodó hangon. Láthatják, hogy nincs nálam fegyver!

Eresszék el! parancsolta a hadnagy.

A kis felkelő előlépett és halkán szólt a tiszhez:

— Azt akarom mondani... Itt van a zsebemben a bátyám órája. Az anyámtól kapta, aki már nagyon öreg, nemsokára meg fog halni... Ha szives volna ezt hozzám juttatni... itt lakik nem messze a Canettes-utcában. Ugy-e meg teszi? A többiek ellopják...

— Mutasd azt az órát.

A fiú óvatosan kihúzta azt a zsebéből. Nagy, ócska ezüst zsebóra volt aczél lánczccal.

— És hol találom meg az anyádat?

— A Canettes-utcán; mindjárt megmondom a címét...

— De most nincs is rá időm, nem hagyhatom el az állomásomat.

— Oh be kár! szólt a fickó szomorúan. De talán lehetne!... Ha megengedné... elvinném én magam. Egy perc alatt visszajönnék. Ha fél hogy elszököm, küldjön velem örököt.

— Hogy is ne! hogy lelővöldözzék embereimet az elrejtőzött lázadók?

— Az igaz... Akkor hát adjon nekem egy írást, amivel magam elmehetek az örök között. Visszajövök.

— Visszajönnél?

A kvóta-jelentés.

A képviselőház tegnapi ülésén Széll Kálmán miniszterelnök betérjlesztette a kvóta-javaslatot:

A magyar országgyűlés bizottsága és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok törvényhozása részéről kiküldött bizottság a közösügyi kiadásokhoz való járulás aránya iránt egymással az 1867. évi XIX. t.-cz. értelmében tárgyalván, a tárgyalások teljes eredményre vezettek.

A kormány a két országos küldöttség javaslatára az 1867. évi XII. t.-cz. értelmében ezennel bemutatja a t. országgyűlésnek.

Mint hogy a kormány a két bizottságnak ezt a megegyezését, a mely érdemileg teljesen azonos azzal, mint az 1900-ban kiküldött országos bizottság jelentése, — tiszteletteljesen előterjeszti az arról az arányról szóló törvényjavaslatot, amely arányban Magyarország az állami ügyek költségeihez járul.

E törvényjavaslat szövege megegyezik a fönnebb idézett előterjesztéssel bemutatott törvényjavaslat szövegével, azzal a természetesen egyetlen eltéréssel, hogy az az időpont, melyben e törvény hatályba lép, 1901. év július hó 1-ével lenne megállapítandó.

Azzal a kérdéssel fordul ezek után a kormány a t. országgyűléshez, hogy a közös ügyek költségvetéséhez való hozzájárulás arányát és az ezzel összefüggő kérdéseket illetően a mellékelt törvényjavaslatot elfogadni méltóztassék.

Budapest, 1901. évi április 21.

Széll Kálmán s. k.,
miniszterelnök.

Egy főispán lemondása.

Báró Vojnich István, Bács-Bodrogmegye főispánja, — mint értesültünk — tegnap délelőtt táviratilag értesítette a belügyminisztert, hogy beadja lemondását. Széll Kálmán a lemondást elfogadta.

— Arra esküszöm, — és én állani szoktam a szavamnak.

A hadnagy végignézte a fiut.

— Azt hiszem, tréfálsz velem.

— Oh nem! Esküszöm, hogy úgy teszek a mint mondtam. Tíz perc az egész . . . hogy megörülne szegény anyám!

A subancz bátor szemei néma vágytól égtek. A tiszti habozott egy perczig, azután merrelen elővett egy névjegyet s néhány szót vetett rá.

— Itt van. Menj és ne kerüj többet a szemem elé.

A fiu futva távozott. A katonák meg akarták őt akadályozni.

— Hagyjátok el, hadd menjen, szólta a tiszti.

A katonák zúgolódva bocsátották el a fiúkat.

— Mi az? kiáltott a tiszti haraggal.

— De hadnagy ur, kérem alássan, dadogta a káplár, talán éppen ez a kölyök lőtte le az előbb szegény pajtásunkat.

— Majd visszajön s akkor számolhatunk vele. — Különbben nem szeretem az okoskodást s a véleményét megtarthatja magának.

A hadnagy röviden és szigorúan szólta s a katonák elhallgattak. Mikor azonban eltávozott, maga sem folytathatta el elégedetlenségét.

— Szegény ördögöknek utóvégre is igazuk van, mondá magában. Ezek a gazemberek lesből lövöldöznek rájuk s ritkán tévesztik el a célt . . . Különbben egygyel több vagy kevesebb . . .

Az éjszaka leszállt. A tiszti köpenyöbe burkolózva szalmazsákjára vetette magát. Há-

Képviselőházi szünet.

A képviselőház holnap, kedden az új koronaőr beiktatása miatt nem tart ülést. Csütörtökön szünet nem ülésezik a Ház, mert akkor lesz a budai várban a két új bibornok felavatása, a mely ünnepélyes aktusra a képviselők is hivatalosak.

Liberalis támadás Tisza Kálmán ellen.

Tisza Kálmánnak hosszú politikai pályája alatt bőséges része volt különféle támadásokban, de azt nem igen érte még meg, aminek mostanában van kitéve, hogy saját pártfelei intézzenek ellene nyílt támadást.

A *Politikai Hetiszemle*, amely évek óta ugy szerepel, mint a kormánynak egyik ismert organuma, tegnapi számában *A jövő esélyei* cím alatt a jövő választásokról irván a következő határozott félremagyarázást nem tűrő szavakkal fordul *Tisza Kálmán* ellen:

»Határozottan súlyt helyezünk arra, hogy Tisza Kálmán, mint a régi és leűnt korszaknak legfőbb személyesítője, az új parlamentben is helyet foglaljon. Ő, s csakis ő tette tönkre a régi rendszert, mis is keresne hát árnyékában az új éranak?

Ha nem volt elég ereje a katasztrófa feltartóztatására, ha nem volt elég bátorsága, hogy Bánffyval szövetségbe lépve tegyen a saját rendszerének újból való megszilárdítására, akkor *lassa be végre maga is, hogy leáldozott az ő napja s ne akarja továbbra is útját állani az új korszak megszületésének.*

Hálátlanság ugyan, hogy a liberalis sajtó nyíltan támad régi vezére ellen s kétségkívül fáj a lelke Tiszának, hogy ezt is meg kellett érnie, de hát kevés nagy férfunak adatott az a bölcsesség

rom nap óta először jutott egy kis nyugalomhoz s pár percz mulva mélyen aludt. Egy puskalövés azonban csakhamar fölébresztette.

Most sem nyugosznak ezek a kutyák! — kiáltott dühösen az utcára sietve. Semmi zaj, minden csendes. Az örök mozdulatlanul állnak helyükön, csak a Mazarine-utca felől halatszük lassu, vontatott léptek zaja. A káplár közeledik két közlegényvel. Az egyik fegyverét veti vállára, a másik új gyutacsot tesz puskájára, a káplár pedig tölténytartóját csatolja be menet közben.

— Nos, mi az, Morin; maga lőtt?

— Igenis, hadnagy ur!

— Hol?

— A mazarin-utczai falnál, a mint mondani tetszett.

— Hogy-hogy?

— Azt a fiúkat lőttem le, ki az előbb itt volt.

— Hát visszajött?

— Igenis, hadnagy ur!

— Mért nem vezette hozzám?

— Maga mondta, hogy a hadnagy ur nem akarja őt többé látni . . . én pedig úgy tettem, a mint mondani tetszett.

— Jól van, elmehet.

A káplár eltávozott.

— Mégis visszajött! Ismételte magában a tiszti.

Azután visszatért szalmazsákjához, de nem gondolt többé alvásra.

Elgondolkozva bámult a sötét éjszakába s gondolatai a Mazarine-utca felé jártak. Sötét volt az éj, — mégis, mintha valami csillogott volna a hadnagy szemében . . .

és önmegtagadást kívánó elhatározás, hogy feltudja ismerni és meg tudja ragadni a kellő időpontot, mely alkalmas utat nyit neki a visszavonulásra. Az újkori államférfiak közül ez csak Andrassy Gyulának sikerült.

Rigó Ferencz beszámoló körutja.

Rigó Ferencz, a bihari kerület képviselője beszámoló körútjában vasárnap *Nagy-Kerekibe* érkezett. Az érkező képviselőt a nagykerékiek és a *Zélenyi Kálmán* vezetésével átrándult nagy-zántóiak fogadták. A község határában bandérium zeneszóval, lobogókkal várták és zúgó éljenzéssel vonultak a községházába, hol fehérruhás lányok állottak sorfalat. — *Berey* András főbíró üdvözlöte után megkezdte Rigó tartalmas beszédjét. Vázolta a függetlenségi párt célját, fejtegette a közös ügyet és a kvótát, jellemezte Bánffy aeráját és az obstrukciót, majd rátért a mai kormányzati rendszerre. Beszédje további folyamán a nép elszegényedése és ennek orvoslása gyanánt a *progresszív adó* behozatalát sürgeti. A beszédet zajos, szünni nem akaró éljenzés követte, mely után *Szabó Károly* ev. ref. lelkész mondott köszönetet és a választó közönség nevében újból felkérte a jelöltség elfogadására. — A legközelebbi beszámoló *Siter* községben lesz.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 22.

Elnök: *Perczel* Dezső 10 órakor nyitja meg az ülést.

A jegyzőkönyv felolvasása után következik:
az *Adria* szerződés 2. §. 2. pontjának tárgyalása.

Módosítás az *Adria*-javaslatuál.

Heltai Ferencz előadó: Ugy a közgazdasági mint a pénzügyi bizottság nevében egy határozati javaslatot nyújt be, mely szerint utasítsa a ház a kereskedelmi minisztert, hogy az *Adria* hajójáratának módosításáról tegyen jelentést a képviselőháznak.

Rakovszky István: Kérem felolvasni.

Lázár Árpád jegyző felolvassa a határozati javaslatot.

Rakovszky István: Nem fogadja el a *Heltai* benyújtott határozati javaslatát, mert abban tisztán bejelentésről, tudomásvételről, — s nem kellő megvitatásról van szó, — a miért is nélkülözi az ellenőrzést. Indítványozza, s erre nézve határozati javaslatot nyújt be, hogy a 2. §. II. pontjához csatoltassék ez a szöveg:

A kereskedelmi miniszter minden hajójáratok módosításáról tegyen haladéktalanul jelentést a háznak s csak ennek hozzájárulásával intézkedhessék.

Kossuth Ferencz határozati javaslatot nyújt be, mert az új kereskedelmi szerződés szerint az ország teljesen ki lenne szolgáltatva az *Adriának*.

Ezt kikerülendő, indítványozza, hogy a 2. pont oda módosítottassék, hogy ha 1907-ben új vámrendszerünk beálltával változást szenvedne kereskedelmi törvényünk s vele a szerződés, a társaság igényt ne támaszthasson, feltéve, ha a járatok mérföldje változást nem szenved.

Hegedüs Sándor miniszter: Hajlandó *Kossuth* határozati javaslatát elfogadni, ha *Kossuth* ragaszkodik hozzá, de kimutatja, hogy a 2. pont ennél sokkal több jogot biztosít a miniszternek s így magában foglalja a javaslatban ezeket a garantiákat.

Kossuth Ferencz: Fenntartja határozati javaslatát, mert félti, az ország jogait, nehogy azok egy társaság akarata alá kerüljenek.

Heltai Ferencz előadó: Kéri a házat, hogy Rakovszky szövegtoldását mint fölöslegest vesse el.

Elnök: A ház elveti Rakovszky szöveg-módosítási határozati javaslatát, — ellenben elfogadják a Kossuth és Heltai benyújtott határozati javaslatát.

A ház a 2. pontot elfogadja.

A 3. pontnál.

Major Ferencz szövé teszi, hogy az egyes hajók nem érintik a kötelező kikötőket, erre nézve a miniszterrel választ vár.

A ház elfogadja a 3. pontot.

Tömeges indítványok.

4-ik pontnál:

Major Ferencz: Első sorban kéri, vajjon az Adria kötelező van-e személyforgalomra? Aztán határozati javaslatot terjeszt be, hogy az Adria kötelezősége, hogy az évenként befutott utakról és megtett mérföldekről, a miniszternek statisztikai kimutatást nyújtson be.

Hegedüs Sándor miniszter: Reflektál Major beszédére s azt mondja, hogy a személyszállítás a szerződésben biztosítva van. Egyebekben elfogadja Major módosítását.

Elnök: A kik elfogadják e szakaszt, álljanak fel.

Rakovszky, Molnár Jenő: Tessék felolvasni, nem tudjuk miről van szó.

Elnök: Kivánnak az urak ellenpróbát? Azok, a kik el nem fogadják, szíveskedjenek felállni. (Senki sem áll fel. Nevetés balról.)

Az 5. pontnál.

Buzáth Ferencz: Több rendbeli módosítást nyújt be, melyek többnyire az Adria kötelezőségeinek megtartásának ellenőrzésére irányulnak.

Rakovszky István: Pártolja Buzáth módosításait s kimutatja, hogy fuvardíjai nagyon magasak s a szállításra kevés hajóval rendelkeznek.

Major Ferencz: Az Adria monopoliuma folytán hajóiparunk hanyatlak. Buzáth módosításához csatlakozik.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Ezzel szemben kéri, hogy a Ház az eredeti szöveget fogadja el.

A ház így határoz.

A 6. pontnál.

Buzáth Ferencz: Módosítást nyújt be, abban az irányban, hogy az Adria utasítassék, hogy a szabad hajózás korlátozására ne szabadjon neki más társaságokkal szerződést kötni.

Major Ferencz: Pártolja Buzáth módosításait, egyben határozati javaslatot terjeszt be, mely szerint az eddig le nem kötött kikötőkben a szabad hajózás biztosítottassék.

Lukács Gyula: Határozati javaslatot terjeszt be, hogy a 6. § 2. pontja teljesen kihagyassék.

Rakovszky István: Ezzel szemben Buzáth módosítását pártolja.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter: Sem az egyik sem, a másik módosításához hozzá nem járul, kéri a szakaszokat fenntartani.

Rakovszky István: Szavait magyarázza.

Hegedüs Sándor kereskedelmi miniszter és Major Ferencz személyes felszólalása után **Lukács Gyula** czáfolja Major és Hegedüs felszólalását.

Heltai Ferencz előadó: Reflektál a felszólalókra s az eredeti szöveget ajánlja elfogadásra.

A ház elveti az összes módosításokat.

Major Ferencz: No örül ennek a magyar hajózás.

TAJÉKOZTATO

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Április 27. A tanítók segélyegyletének közgyűlése d. u. fél 5 órakor.

Április 28. A kath. legényegylet közgyűlése.

UJDONSAGOK.

Hegyomlás a kolozsvári vonalon.

— Saját tudósítónktól. —

A folytonos esőzés meghozta a kellemetlen következményt: a nagyváradi—kolozsvári vonalon leomlott a pályára a megázott föld s a közlekedést — bár csak rövidebb időre — meggátolta.

Tudósítónk következőkben számol be az eseményről:

Csucsá és Kis-Sabes állomások közt, a hol az államvasutak vonala meredek hegyoldalon mellett fut el, van egy kis hegyi patak, a *Dregan*. Mindeddig nem került semmi rakoncátlankodás miatt sem az újságra, most azonban a hosszas esőzés folytán nagyra nőtt s s újságra való dolgot eszelekedett. A megdagadt víz lassan-lassan átáztatta a porhanyós földet s ma reggel 7 óra tájban *mintegy 18 méter hosszú helyen* a part a pályára omlott.

Az esemény szerencsére nem okozott nagyobb bajt, minthogy rövid időre megakadályozta a közlekedést. 8 óra tájban a pályafelügyelő személyzet észrevette a hegyesuszamlást s rögtön jelentést tett Nagyváradra, a hová a jelentés 9 órakor érkezett meg. Nagyváradon éppen jelen volt *Sándor Mihály* főfelügyelőmérnök, a ki a jelentés vétele után rögtön a helyszínre sietett és megtette a kellő intézkedéseket az akadály elhárítására.

Megállapította a főmérnök, hogy a földcsuszamlás tényleg a talaj átmedvesedéséből származott, de nem lett veszélyessé a pályatestré Palával elegy agyagföld 18—20 méternyi hosszúságban borította el a pályát. Rögtön nekiállította a kellő számú munkásokat, a kik a tegnapi délig érkezett jelentés szerint ma reggelre már el fogják hárítani az akadályt s a vonatok közlekedése a rendes időben fog megtörténni.

Tegnap a Kolozsvár felől érkező és Kolozsvárra menő vonatok átszállással és így persze késedelemmel bonyolították le a forgalmat. Hogy a Budapesttel fennálló összeköttetésben fennakadás ne történjék, a fővárosba Nagyvárad *énállón indított reggel gyorsvonatot, délben személyvonatot.*

* **Kihallgatás a királynál.** A királynál tegnapi általános kihallgatás során megjelentek: *Schlauch* Lőrincz bibornok, *Samassa* József érsek, *Tisza* Kálmán, gróf *Apponyi* Sándor, *Dessewffy* Sándor püspök, *Gromon* Dezső államtitkár, gróf *Károlyi* Sándor, *Pallavicini* Ede őrgróf és báró *Piret* Béla titkos tanácsosok, *Zsilinszky* Mihály államtitkár, báró *Horeczky* Ferencz cz. püspök, dr. *Miaita* Sándor prépost, *Bernátsky* Ferencz apát, *Bolgár* Ferencz országgyűlési képviselő, *Oberschall* Adolf, a budapesti kir. tábla elnöke, *Radics* Jenő miniszteri tanácsos, *Kerzl* József főpolgármester, *Halmos* János polgármester, *Pálffy* István pozsonyi gróf, gróf *Majláth* György, *Klobusiczky* Tibor, báró *Radvánszky* Géza, dr. *Szmrecsányi* Béla, *Várady* Géza, *Fejér* Elemér, *Köszeghy* Sándor, gróf *Apponyi* Gyula, gróf *Eltz* Jakab, *Horváth* Mihály és *Dénes*, gróf *Hunyady* László és *Kazy* József kamarások; *Ghiczy* Emma alapítványi hölgy, *Ludmann* Gyul, lovag *Bykowski* Vitold, *Ratkovics* János, *Tappiener* József és *Vukovics* János ezredesek, *Nagy* Jenő és gróf *Lázár* István főispánok, *Csatáry* Frigyes főfelügyelő, *Kövesdy* Albert és *Thaly* Zsigmond királyi tanácsosok, dr. *Iszlay* József tanár, *Fittler*

Kamil műpariskolai igazgató, dr. *Fodor* Ármin királyi táblai bíró, *Hamza* Géza törvényszéki elnök, *Hamza* Ágost államvasuti főfelügyelő, dr. *Földvály* József miniszteri titkár, *Cserhádi* Jenő gyárigazgató, *Simon* Jakab főszedetancsosz, *Weisz* Manfréd gyáros, *Frischmann* Jakab igazgató, *Feszty* Gyula építész, *Röck* István, *Láng* László és *Copony* Márton gyárosok, dr. *Szalárdi* Mór, *Dán* János udvari zeneműkereskedő, dr. *Tószegi* Aladár, *Faragó* Ödön tanár, *Lipsey* József és *Rösler* Károly titkárok.

* **Személyi hírek.** Dr. *Lukács* György békésvármegyei főispán nevével továbbá *Rieger* Emil cs. és kir. huszár tábornok és gróf *Leonhardy* 7-ik huszárezred parancsnoka városunkba érkeztek.

* **Előléptetés.** A nagyváradi kir. főügyész *Lázár* György nagyváradi kir. törvényszéki főhírdőrmestert az altisztek részére, *Tándor* Lajos nagyváradi kir. főügyészégi hivataliszolgát pedig a hivataliszolgák és főhírdőrmesterek részére megállapított fizetés második fokozatába léptette elő.

* **A város világitása.** Nagyvárad város közvilágításának ellátására tudvalevőleg több ajánlat érkezett be, amelyeket *Hollós* József műszaki tanácsos, kir. főmérnök vizsgál felül s jelentést terjeszt a városhoz, amelyben kimutatja, hogy az ajánlatok közül melyik a legelőnyösebb a városra. Mint halljuk, a szakértő már elkészült jelentésével s az ma megérkezik Nagyváradra. A városi tanács csütörtökön rendkívüli ülést tart e tárgyban.

* **A román királyi pár utazása.** Károly román király és neje e hó 25-én hosszabb tartózkodásra *Abbaziába* érkeznek. Fiumében nagy katonai pompával fogadja majd gróf *Szapáry* kormányzó a román királyt és feleségét, a kiknek tiszteletére diszszázad fog kivonulni.

* **Számonkérőszék a városnál.** Tegnap kezdte meg *Beöthy* László főispán a vizsgálatot Nagyvárad városánál. A számonkérőszék tegnap a közigazgatási hivatalokat és az elnöki ügyosztályt vizsgálta meg s mindenütt teljes rendet talált.

* **Egy civil és három tüzér.** Tegnap este a Szent László-téren élénk eszmecsere folytatótt egy civil három tüzérral. A vége az lett, hogy csunyán összekaptak. A három tüzér erre alaposan elpáholta a védtelen civilt, kit *Kiss* Józsefnek hívnak, foglalkozására nézve kőműves segéd. Oriási csődület állta körül őket s néhány rendőr segítségével *Kiss* Józsefet, ki meglehetősen mámoros állapotban volt, beszállították a rendőrségre.

* **Felolvasás a pesti Akadémián.** A magyar tud. akadémia disztermében tegnap délután 1/2 5 órakor felolvasást tartott D. *Estournelles* de Constant báró a francia kamara tagja. A felolvasást nagy előkelő közönség hallgatta végig. Az érdekes előadásból kiemeljük, hogy d. *Estournelles* szerint a magyar nemzet van hivatalva a béke eszmék vezetésére és fejlesztésére, mert a magyar nemzetet, ezt a ritka bátor lovagias nemzetet senki sem vádolhatja, hogy a veszélyek elől szeretne kitérni, másodsor, a magyar nemzet nem oly nagy hatalom, hogy őt a béke eszmék terjesztésében önző czélokkal lehetne gyanúsítani. A felolvasót zajosan megéljelték.

* **Furfangos tolvaj.** *Kohn* Arminné kertutcai lakos tegnap átment beszélgetni a szomszédba. Mig ő oda volt, lakásán egy jól öltözött fiatalember járt s éppen az ajtóban találkozott a visszatérő háziasszonynyal, kinek arra a kérdésére, hogy mi jártaiban van, azt felelte, hogy *Glücksman* urat keresi. *Kohn* Arminné elhitte neki, de mikor bement a szobába, észrevette, hogy 20 forintot tartalmazó pénztárcájára eltűnt az ágyról. Jelentést tett a rendőrségnek.

* **Konkoly hintegetők.** Ismerjük ugye, mindnyájan a konkolyt? Olyan gaz féle az, a mely mindenütt felüti a fejt, a hol semmi szükség sincs rá. Feltünési viszketeg, vagy mi más viszi rá, az nem bizonyos. De az bizonyos, hogy senki sem veszi szívesen s legfeljebb arra használják, hogy lobogó tüzet csinálnak belőle, mikor már nagyon kezd bosszantani a gazdát a kártékony gazocska.

Ezt a gazocskát akarják egyesek elhínteni a nagyváradi jogászok közt. Fáj ugyanis bizonyos köröknek hogy a keresztvédelmében végre közeledésre találtak alkalmat a nagyváradi összes jogászok. Fáj, hogy a béke kezd bevonulni a nemrég nemzetiségi harcoktól dult akadémiára. Beleártogatják magukat olyan kérdésekbe, a melyeket 1. nem értenek, 2. a melyekhez *egyáltalán semmi közük* s fogadatlanságuk prókátor módjára álhazafias szemforgatással akarják ismét a vizálykodás konkolyát elhínteni a magyar és a magyarokat lassankét megértő román jogászok közt.

Szerencsére az egymást megértés jobban előre haladt már, hogysem a roszhiszemű gyanusítgatások bármelyik félénél is visszhangra találnának. A közjük hintett konkolyt köszönettel veszik s kellőképpen felhasználják — fidibusznak.

Komolyabb jellegű volna, — ha kissé magasabb helyről jönne — egy másik otromba támadás, mely hazug rágalomokkal Nagyvárad egyik legtisztelendőbb testületét, a lat. szert. káptalant merészkedik megtámadni. Olvasóink és a magunk izlésére való tekintettel erre főlegesen tartunk minden megjegyzést. A ki olvasta, annak megvan a maga véleménye e merényléről, a lapocskát pedig bővítve uton lojják tisztességre és igazmondásra tanítani. A cikkre nézve *Halász* Lajos kijelentette, hogy neki — mint a ki fegyver gyakorlatra vonult be — annak megírásáról tudomása sem volt; a lapocskát különben jelenleg *Boros* Jenő felelős szerkesztőségében jelenik meg.

* **A főszorozás Nagyszalontán.** Az elmúlt hét négy első napján (15—18) zajlott le a sorozás Nagyszalontán a következő eredménnyel: sorozásra felhivatott 788 állításköteles. Ebből besoroztak ujoncznak 187-et, póttartalékosnak 26 ot, visszahelyeztek 373-at, fegyverképtelennek találtak 121-et, törültek különböző okokból 18 at, katonai kórházba küldtek 4-et. Az állítási listástromba felvett állításkötelesek közül a hadsereg- és honvédségben szolgálnak már mint önként beléptek összesen 20-an s ez alkalmossal önként beléptek ismét újabb korosztályokból összesen 13-an. A főszorozástól hatósági engedéllyel távol maradt 39. Engedély nélkül a sorozástól nem maradt el senki.

* **Czirják Emil elszállítása.** A belügyminiszter engedélye, a nagyváradi tébolyda szanalomra méltó lakosságának, Czirják Emilnek Budapestre való szállítása tárgyában vasárnap érkezett meg Váradra s még ekkor éjjel 11 órakor felszállították a Lipótmezőre. A szerencsétlent Dienes István és Józsa Lajos rendőrök s ezenkívül az ápoló kísérte Budapestre. Teljesen szabadon vitték s a vasutpál valószínű lakomát csapott, majd szivarra gyújtott s rumot és bort ivott. Mikor a vonat elindult, a kapu összes ablakait beverte s alig tudták megfékezni. A szanalomra méltó ember ma már ismét a budapesti tébolyda lakója.

* **Bevonultak a gyakorlatra.** A 37-ik József-ezredhez tegnap 650 ember vonult be téggyer gyakorlatra. Ezek nagyobb részét, mintegy 450 katonát a régi járványkórház épületeiben helyezték el, míg a többieket Zöldfa-, Kapuczinus- és Kossuth-utcán szállásolták el.

* **Németh püspök ünneplése.** Temesvárott szombaton nagy ovációban részesítették Németh József izauropolosi felsz. püspök, csanádi nagyrépost és püspöki helynököt abból az alkalomból, hogy megérhette ép erőben és duzzadó egészségben születésének hetvenedik évfordulóját. Bem katonája 1831. április hó 20-án Szegeden született, szegény szürszabó szülőktől. Széles tudása és nagy képzettsége emelte a főpapi méltóságra még 1874-ben, amidőn Haynald Lajos kalocsai érsek püspökké szentelte. Néhai Bonnaz Sándor püspök hosszú betegsége alatt egészen haláláig Németh püspök vezette a nagy egyházmegyét ritka igazságszeretettel, páratlan népszerűség közepette. Mint püspöki helynök áldásos kezét egyházmegyeszerte érezteti. Univerzális műveltsége, finom, előkelő modora, egyházi, társadalmi s politikai felszólalásai alkalmával tanúsított szónoki tehetsége közzismert. A király, ma két éve, a másodosztályú vaskorona-renddel tüntette ki honzonőteres püspöki jubileuma alkalmából. Ország- és egyházmegyeszerte ünnepezték akkor, mely ma fokozott mértékben nyilvánult. Az üdvözlők sorában első volt Desseffy Sándor megyéspüspök, aki jelenleg a fővárosban időzik. Azonkívül a káptalan, a város, a papság stb. mindannyian elhalmozták őszinte ovációkkal. Németh püspök más jubileumot is tölthetne. Ötven éve ugyanis, hogy Temesvárra került, a hol nagy népszerűségnek örvend. Majdnem állandóan Temesvárott lakott. Megszakította temesvári lakását a szabadságharc ideje alatt, a mikor mint tizenhétéves ifju beállott a honvédségbe, ahol csakhamar főhadnagyi rangra vitte. Bem alatt 1849-ben részt vett a temesvári vár ostromlásában. A honvédség táborában Petőfi Sándor is volt, mint Bem apó adjutánsa és tudvalevőleg nem vehették be a várat, mert Haynald segítségére ment a várórségnek. Erre czélozva mondotta egy alkalommal Németh püspök:

— Mindig Temesvárott laktam. Egyszer mentem el, akkor sem eresztettek vissza...

* **Előléptetések a vasutnál.** A vasutasok Rendeleti Közlönyének legújabb számában a következő előléptetések közöltetnek: *Krieger* József tart. állomás előjáró a III. fokozat 3. osztályából a II. fokozat 1. osztályába, *Lapu* Károly mozdony felvigyázó a III. fokozat 3. osztályából a II. fokozat 1. osztályába, *Rádai* Flóris pályafelvigyázó a II. fokozat 2. osztályából a II. fokozat 1. osztályába lépett elő.

* **Eltűnt pénzes tárcza.** Freifeld Mór, a Rimanóczy-vendéglő főpinczéje tegnap délután a »Lloyd« kávéházban kártyázott. Kártyázás után pénzes tárczáját ott feledte s mikor visszament érte, már sehoh sem találta. Körülbelül ötven forint lehetett benne. A károsult jelentést tett a rendőrségnek s megindították a vizsgálatot.

* **Agyonlőtt tanító.** Megrendítő eset történt tolyó hó 19-én este Bodajkon. A község egyik érdemes tanítóját az ablakon keresztül agyonlőtték. König Károly bodajki tanítónak van egy 18 éves csinos leánya, a kinek többek között egy Mali György nevű fiatal ember is udvarolt. Mali a megelőző időben az ottani községében mint írnok volt alkalmazásban s még ebből az időből származott az ismeretsége. Malinak azonban később korhelykedése miatt meg kellett válni az állásától. Ennek dacára közte és König Matild között jó viszony fejlődött ki, úgy, hogy Mali meg is kérte a leány kezét. Az apa elutasította a fiatal embert. Mali ekkor állás után nézett s nemsokára az egyik közeli községben kapott is alkalmazást. A múlt héten ismét beállított Königékhez mint kérés, de ezuttal is elutasították. Mali erre bosszút esküdt az öreg Königék ellen; ellopta egyik jó barátjának a vadászfegyverét s ebből tegnapelőtt este, a mikor az öreg tanító már ágyban feküdt, az ablakon keresztül belélt. Az ólomdarabok, melyekkel a fegyver töltye volt, Königet a fején és mellén találták és rögtön halált okoztak. Mali azután önmaga ellen akarta a fegyvert emelni, de ebben már az utazáról elfutott emberek megakadályozták: bevitték a községébe, hol a csendőrség vette át.

* **A Nesztor halála.** A nagyváradi egyházmegyének gyásza van: legöregebb papját *Mikó* Miklóst gyászolja. Még *Lajcsák* püspök vette fel papnövendéknek s *Bémer* báró szentelte pappá 1844-ben. Hét évi káplánoskodás után 1851-ben *gyomai* lelkész lett s ott töltött érdemteljes munkában 35 esztendő. Életének legnevezetesebb napját s legnagyobb örömét akkor érte el, mikor plebániájának bőkezű kegyura a *Wodiáner* család felépítette Magyarországon legszebb falusi templomát a gyomai remek stílusú templomot az első magyar földön, mely Jézus sz. Szívének van szentelve. Mikó jótékony ember volt, szerény javadalmának jövedelméből alapítványokat tett, melyeket még nyugdíjából is gyarapított. 15 évvel ezelőtt nyugdíjba ment s azóta javarészt Lugoson a minoriták rendházában élte napjait s ott érte most a halál is. Elhunytáról a minorita rendház a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

A magyarországi Conventuális Minorita-rend lugosi társházának tagjai bánatos szívvel tudatják a nagyváradi latin szert. egyházmegye nyugalmazott aranymiséss papjának, az egyházmegye *Nesztorjának*, 15 éven át lakótársának, főtisztelendő aranyos-polyáni *Mikó* Miklós urnak, szentszéki ülnöknek, kiérdemült gyomai lelkésznek, jó tetteiben gazdag élete 86-ik, áldozópapságának 57-ik évében a haldoklók szentségeinek többször példás ájtatossággal való felvétele után f. évi április hó 21-én, délelőtt történt elhunytát. A megboldogult buzgó lelkipásztor földi maradványait f. hó 23-án, d. u. 4 órakor fogjuk a Minoriták kriptályaiban örök nyugalomra helyezni, az engesztelő szent mise-áldozatot pedig ugyanazon napon, d. e. 10 órakor az egek Urának bemutatni. Lugos, 1901. április hó 21-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

* **Tavaszi szemle a huszároknál.** A nagyváradi 7-ik huszárezred felett ma tartja meg *Riger* Emil tábornok a szokott tavaszi szemlét, a Ferecz-József huszár kaszárnyában. A tábornok tiszteletére a tisztikar társas vacsorát rendezett.

* **Kinevezés.** A nagyváradi kir. törvényszékhez a néhai *Veres* János elhunytával megüresedett harmadik román tolmácsi állásra *Papp* János végett joghaligató, hírlapíró neveztetett ki.

* **Feszület a bírói asztalon.** Tudvalevőleg egy miniszteri rendelet meghagyja, hogy a bírók szobájában a feszület kifüggesztessék. Ez a rendelet nincs teljesen végrehajtva, de több bíró szobájában látható a feszület, a kereszténység legfőbb jelvénye, végtelen bosszuságára a keresztőről öklökkel egy huron pendülő liberálisoknak. Sőt akad olyan is, aki elég bátorságot vesz magának, hogy ezért felszólaljon. Budapestben a VI. kerületi járásbírósnál a napokban egy zsidó üdvözlőt felszólalt azért, mert *Péter* István albiró asztalán feszület volt s durva henczegő modorban kijelentette, hogy olyan teremben nem tárgyal, a hol feszület van. Az albiró a gorombáskodásért kintasította az illető ifjut, majd mikor tovább folytatta a gorombáskodást, megbírságolta. Vajon mikor törrik már le ezeknek a keresztényellenes nagyságoknak a szarvát? Az ideje már nagyon is elérkezett.

* **Rendőri hírek.** *Elveszett betéti könyv.* *Katz* Lajos, Incze Lajos üzletvezetője a polgári takarékos és segélyszövetkezeti (1380 számú) betéti könyvét elvesztette. A megtalálót kéri a károsult, hogy azt a rendőrség útján juttassa kezeihez, vagy pedig N.-Pecze-utca 186. sz. lakására küldje el.

* **Ellopott lószerszámok.** Kovács Márton Siegfried-utczán levő lakásából két lóra való szereszmot és egyéb apróbb holmit elloptak. A károsult 10 korona jutalmat ad annak, aki az ismeretlen tettes nyomára vezet.

* **Halálozások.** A nagyvárad kir. törvényszéknek gyásza van. Egyik derék hivatalnok: gróf *Neuhaus* Emil vasárnap délután váratlanul elhunyt. Temetése ma, kedden délután lesz. A családi gyászjelentés a következő:

Özv. gróf *Neuhaus* Emilné szül. *Baráthy* Mária ugy maga, valamint számos rokonok nevében is fájdalomtelt szívvel tudatja a legjobb férj és rokonnak *Santo* Maurói gróf *Neuhaus* Emil kir. törvényszéki hivatalnoknak folyó hó 21-én d. u. 1/3 órakor élte 57-ik, boldog házassága 2-ik évében rövid szenvedés után történt csendes elhunytát. A megboldogult halott földi maradványai folyó hó 23-án d. u. 1/3 órakor fog Kis-Kut-utca 92/a. szám alatt levő lakásnál a róm. kath. egyház szertartása szerint beszenteltetni s a v.-olaszi-i sirkertben örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent mise-áldozat folyó hó 24-én d. e. 10 órakor fog az olasz-i róm. kath. plebánia-templomban az egek Urának bemutatni. Mely végtisztességtételre az elhunyt rokonai, kartaársai és barátai tisztelettel meghívotnak. Nagyvárad, 1901. április hó 21-én. Az örök világosság fényeskedjék neki!

A köztisztelőben álló *Pallady*- és *Boros*-családokat mély gyász érte, *Pallady* Mária férjezett *Boros* Jánosné elhunytával. A derék nő vasárnap halt meg, férjének és családjának mély fájdalmára. Temetése ma, kedden lesz Kis-Bárdon. A családi gyászjelentés a következő:

Alólirottak saját, és számos rokonai nevében fájdalmas szívvel jelentik, hogy: *Pallady* Mária férj. *Boros* Jánosné f. hó 21-én Nagyváradon élete 54-ik s boldog házasságának 33 ik évében hirtelen elhunyt. A drága megboldogultnak hült tetemei f. hó 23-án d. u. 2 órakor Kis-Bárdon, a gör. kath. egyház szertartásai szerint fognak örök nyugalomra elhelyeztetni. Kis-Bárd, 1901. április hó 22-én. Áldás lengjen porai fölött s az örök világosság fényeskedjék neki! *Boros* János férje, Jenő, Miklós és családja, *Vazul* gyermekei. Özv. *Boros* Istvánné anyósa, *Hilár*, *Gábor*, *Czeczil* férj. *Mózsa*; *Ludovika* és *Erzsébet* férj. *Birlea*; *Buty*tyán *Veronka* férj. *Pallady* S. sógorok és sógorok. *Pallady* Antal, *Sámuel*, *Viktor* és *Pál* fivérei. *Pallady* Kornél, *Engenia*, *Leontin*, *Mária* Miklós, *Veturia* és *Vazul*; *Ardelean* *Mariska*, *Szidónia* és *Leontina* unokái.

* **Nyomor elől a halálba.** A nap-utcai 614. számú ház alatt lakott *Veres* Györgyné napszámos asszony. A legnagyobb nyomorban élt s mint szomszédjai előadják, nem egy oly napja volt, mikor még kenyere sem volt. Ma hajnalban a nyomor elől a halálba menekült. A falon levő vastag szegre felakasztotta magát s úgy találták meg reggel holtan, teljesen kihült testtel. Telefonoztak a rendőrségnek, hol azonnal vizsgálatot indítottak. A holttestet becsillították a hullaházba, hol ma fel is boncolták. Holnap fogják eltemetni.

* **Magyar név.** *Hermineczki* Vilmos belügyi lakos, vezetéknévét belügyminiszeri engedéllyel »Hegy«-re, kiskorú *Schwarzenberg* Aladár gyomai lakos pedig »Szántó«-ra változtatta.

* **Halál a borona alatt.** Kötegyánban egy jómódu gazdaember fia a tavaszi mezei munkák közben a lóról leesett s a borona alá került, mely oly nagy mérvű sérüléseket okozott rajta, hogy a 15 éves fiu meghalt.

EGYESÜLETEK.

A kath. legényegylet választmányi ülése.

Vasárnap d. u. fél 6-kor tartotta a kath. legényegylet választmányi ülését, melyen a 28-iki közgyűlést készítették elő. A tárgysorozatban a múlt évi költségvetés és az ide költség előirányzat képezte az első tárgyat. Majd

a pénztár kezelés egyszerűbbé tételét állapították meg. Az elöljárói és tisztviselői jelentések hű képét adták a lefolyt évről s a megtartott előadásokról számoltak be. Igazgató jelentést tett a küszöbön levő gyónásról, melyhez szokás szerint testületileg mennek a kath. vallású tagok s áldozás után közös reggelire gyűlnek, a melynek költségeit *Grócz* Béla kanonok és *Novotny* Alfonz preb. rendikanonok urak fedezik. A választmány köszönetet mond a tagok iránt tanúsított szeretetükért. Ugyancsak köszönetet szavaz a választmány a **Nagyvárad Takarékpénztárának**, mely legtekintélyesebb pénzügyi intézetünk e kezdő iparos egyület anyagi támogatásban részesítette. Ez után az egyület apróbb szükségleteiről volt szó, minek elintézését egyes választmányi tagok vállalták magukra. A gyűlés 7 órakor véget ért.

A gyorsírók felolvasó ünnepélye.

A városunkban nemrég megalakult *Gabelsberger-Markovits gyorsíró egyesület* igen sikerült hangversenyt rendezett vasárnap délután a Kereskedelmi Csarnokban. A műsori zene, ének-szám, felolvasás tette változatosá, melynek minden száma folyton lekötve tartotta a szép számban összegyűlt közönség figyelmét.

Az előki megnyitót dr. *Szombathy* István, az egyesület elnöke mondotta. Vázolta röviden a gyorsírás létjogosultságát, miközben az egyes rendszerek megalakítóinak életvilágából hozott fel példákat. A tartalmas beszédet csendesen megélték.

Dr. *Várady* Zsigmond ügyvéd osztatlan figyelem közt tartott szabad előadást a helytelen középiskolai nevelésről, a melyről szépen áttért — a gyorsírásra. Ennek aztán elmondta történetét a római gyorsírástól egész *Gabelsberger* föléptéig. És előadásának még sem ez a része, hanem a bevezetés, a helytelen középiskolai nevelés keltette fel az érdeklődést. Sok igazságot mondott! Egy középiskolába járó fiúnak annyi mindenféle tudományról törnek tele a fejét, hogy mikor lerazza az iskola porát csak ezekre emlékszik vissza:

— Tudom csináltunk olyan algebrai példát, hogy kétszer is leírtuk a táblát, míg kijött az eredmény! — de hogy miféle tételt dolgoztak, azt már nem tudja.

Igy van a természetrajz osztály, csoport, faj, specicselével, a történet száraz előadásával, a vegytan kristály rendszerével, . . . sőt . . . »ambár a thema egy kicsit kényes, magával a hittan tanítással is. Egy felső középiskolába járó tanulóknak hittan tanulás helyett mindenféle szertartás, külsőség, ceremóniával tömök be a fejét . . . nem csoda aztán . . . ha ez hitbéli közönyt szül.«

Igy!
Most azt nem tudni csak, melyik felekezet hittan tanítására értette ezt. A katolikuséra nem, mert azok a felsőbb osztályokban, a vallás alaptanait, erkölcsöt és egyház történelmet tanítanak. A keresztyén felekezeteknél meg egyáltalában, nem lévén szertartások, ceremóniák nem is taníthatják ezeket! Tehát . . . ?

Az előadó csak röviden, szinte futólag érintette ezt a témát és átsiklott más tételre. Ne feszegessük mi sem; elég ha így futólag felémeltük.

Zeneszám kettő volt. Dr. *Edelmann* Menyhérté uró adta elő zongorán *Louis* Wolf Trio D. Mollját, *Szmazsenka* Ernő gordonka és *Tom*m Béla hegedű kísérete mellett. Befejzől pedig *Weber* Klarinet quintettjét adták elő *Vomácska* József, *Szmazsenka* Ernő, *Schmerovszky* József, *Tom*m Béla és *Réz* Mihály. Mindkét zeneszámot viharos tapsviharral jutalmazta a hálás közönség.

Székely Irén, színházunk becézett primadonnája a Görög rabszolgából »A kis aranysziget« dalt énekelte *Vomácska* zongora kísérete mellett. Hangja lágyan, majd erős színezéssel eszengett, mit a terem akusztikája még jobban adott vissza. A rendezőség szép virágcsokorral, a közönség zajos kihívásokkal jutalmazta, úgy, hogy a művésznő kénytelen volt a dalt meg-

ismételni és ráadásul »Ha az Isten nem egymásnak teremtett« kezdett szép népdalt is elénekelni. (He.)

A sakkör közgyűlése. A nagyvárad sakkör igazgató-választmánya vasárnap délelőtt 11 órakor ülést tartott, hogy a május 5-én végbemenő évi közgyűlést előkészítse. Jelen voltak: *Hoványi* Gyula dr. elnöke alatt: *Moess* Károly, *Hoványi* Géza dr., *Fridmann* Benő, *Olasz* Gyula, *Gesztesi* Odön és *Hegyesi* Pál. Mindenekelőtt bejelentette az elnök, hogy a sakkör helyiségét a Kereskedelmi Csarnokból a Royal kávéházba helyezték át, a hol a tagoknak külön asztal és sakkasztal állanak rendelkezésre. Ezután határozatba ment, hogy szeptember hónapban az egyület nagyszabású versenyt rendez, melyben nemcsak tagok, hanem mindenki, ki a saktjáték iránt érdeklődik, résztvehet. A verseny módozatának megállapítására és előkészítésére egy bizottságot küldtek kf. melynek tagjai: *Hoványi* Gyula dr. elnök, *Huzella* Gyula alelnök, *Gesztesi* Odön pénztáros, *Madaras* Elek háznagy és *Hegyesi* Pál titkár. A választmány ezután a közgyűlés határidejét május 5 napjának délelőtt 11 órájára tűzte ki és az évi zárszámadás felülvizsgálására számvizsgáló bizottságot küldtek ki, melynek tagjai: *Hoványi* Géza dr., *Urbán* Adolf, *Niedermann* Antal.

Igazságszolgáltatás.

Esküdtársi tárgyalás.

Ivaska Mihály céczkei parasztagda felesége meglehetősen jól kezelte a pálinkás üveget. Nagyon gyakran megtörtént vele, hogy részegen ment haza. A múlt évben is, egy éjjel, mikor részegen hazament, meg akarta verni az urát. Ez felkapta a baltát s nyelével úgy megverte az asszonyt, hogy belehalt. Ez ügyben tartott ma végtárgyalást a nagyvárad esküdtársi. *Millye* Gyula elnöke alatt. A vádbizottság képviselőjében *Pop* Aurél kir. alügyész jelent meg, a védelmet pedig egyik jeles, kiváló fiatal ügyvédünk, dr. *Stocker* József eszközölte. Tegnap a bizonyítási eljárást fejezték be, melynek során vádlott mindent tagadott s azt vallja, hogy az asszony részegen leesett az ágyáról s úgy megütötte magát, hogy belehalt, de ő egy ujjal sem nyult hozzá. Ma folytatják a tárgyalást.

SZINHAZ.

HETI MŰSOR.

Kedd: Boszorkányvár.
) *Grengoire.*
Szerda:) Huszárosan (előszőr.)
) Szép Galathea.
Csütörtök: Tékozló apa.
Péntek: Szegény Jonathán.
Sombat: Szegény Jonathán.
Vasárnap:) d. u. Feneleányok.
) este Ocskay brigadéros.

Bihari Ákos vendégszereplése. *Bihari* Ákos, a Vígyszínház kitűnő művésze legközelebb három estén fog vendégszerepelni színházunkon. Trilbyben *Svengali*, a Rejtett boldogságban *Böcknitz* báró s a *Dolovai* nábob leányában *Tarján* főhadnagy szerepében lép föl a vendég.

A mai előadás. Ma, kedden a minap oly ritka sikerrel fölújított *Boszorkányvárt*, *Müllöcker* gyönyörű operettjét adják. Az operett főszerepeit *Székely* Irén és *Ámon* Margit játsszák, kivülök az egész énekes személyzet részt vesz az előadásban. A darabot *Pintér* Imre rendez.

Három darab egy estén. Igen érdekes estéje lesz szerdán a Szigligeti-színháznak. Három darab kerül színre s ezek közül bemutatják Szohner Antal egyfelvonásos *Huszárosan* című vígjátékát, melynek egyik főszerepét a szerző leánya: Szohner Olga játssza. Ezután a *Szép Galatheát* adják címszerepében Székely Irénnel s feljuttják a *Grengoiret*, melynek címszerepét Nyáray Antal játssza.

Műkedvelő előadás Nagy-Létán. A nagylétai ifjuság vasárnap a »Korona« vendéglő udvarán épített díszes szinkörben táncvizsgálommal egybekötött műkedvelő színi előadást rendezett. Szigligeti Edének a »Czigány« című 3 felvonásos színművét adták elő. A mulatság tiszta jövedelme jótékony célra és pedig a nagylétai önkéntes tűzoltó-egylet javára, színpadi díszletek beszerzésére fordítatik. A színi előadást Kovásznay Ákos tűzoltó-egyleti főparancsnok rendezte. A főszereplők: Korcsmáros László, Nagy Ferencz, Balogh József, Kovács Lajos, Wechsberg Jánosné, Pongor Eszti, Kovásznay Ákos, Szilágyi Mihály, Klein Irén, Váradi Juliska, Geiger Regina, Sebők Emma és Buzgó Julia voltak.

Színészet Nagyszalontán. Nagyszalontán ez idei színi szezonra *Bárdy* Károly színgazgató nyerte meg az engedélyt, ki előadásait még e hó folyamán megkezdi, valószínűleg az Ocskay brigáddal. Az előadásokat a »Korona« vendéglő udvarán lévő nyári szinkörben fogják megtartani.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 184.

Idény bérl. 180 sz

Nagyváradon, kedden, 1901. ápril. 23-án

A boszorkányvár.

Operette.

I. felvonás: **A számkivetés.**II. felvonás: **A fiatal nagyanya.**III. felvonás: **Dáridó a boszorkányvárban.**IV. felvonás: **A bűvös álm.**V. felvonás: **A boszorkányüzök.**

HELYÁRAK: Nagypáholy 7 frt. Földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsölye 1 frt 50 kr. Körzék 1 frt 20 kr. Támlaszék 1 frt. Erkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr., oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., diák és katonajegy 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy színlap 10 kr.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Jegyek előre válthatók d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnítás fél 7, vasár- és ünnepnapokon este 6 órakor.

A holnapi előadásra jegyek előre válthatók d. u. 3 óratól 5-ig a rendes nappali pénztárnál.

Holnap szerdán, április 24-én

GRENGOIRE.

Színmű.

HUSZÁROSAN.

Operette.

SZÉP GALATHEA.

Vígjáték.

Közönség köre.*

T. Szerkesztő úr!

A »Nagyvárad Friss Ujság« címet viselő helyi napilap április 22-iki — »vasárnapi munkaszünet megsértésével készült — hűtői számában erős cikket közöl a papság ellen *Egy kis séta* címen rá mutat a többek között a külváros nyomorára is. Séta közben ám elfeledte azon sorok írója betekinteni azon

* E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerk.

műintézetbe, melyben a Nagyvárad Friss (?) Ujságot készítik. Az e lap előállításával foglalkozók tudják ám csak méltányolói az »Egy kis séta« állításait! Mert hiszen mint a barmok, dolgoznak ők **vasárnap reggeltől** — szombat estig, különbeni elcsapatás terhe alatt. S mit tegyenek szegény páriák? dolgoznak szó nélkül, mert nem szeretnék, hogy majdan egy *ujabb séta* alkalmával őket is észre venné valami szemfüles riporter: nyomorúságuk tetőpontján, mely séta után a riporter talán 6 Felsőge udvarát is meghurcolná »Egy kis séta« címen emezeknek érdekében. S mindezt e lap közérdekből (?) teszi. Lehetséges ez? Jó lenne talán, mielőtt a tiszteit riporter más háza előtti seperne — előbb a magát nézné körül. Csodálkozom, hogy rendőrségünk tétlenül nézi az ily viszás állapotot, megengedvén, hogy *gyermek* és *felöltök* egyaránt a vasárnapi munkaszünet áldásaitól profán dolgok sokszorosítása által elvonassanak. Nemzetgazdasági szempontból tekintve a dolgot: tétlen rendőrségünk, tétlen az állam, mert hogy az ily embertelen bánásmódra nem tud paragrafust találni, elsatnyulás veszélyének téve igen sokak drága életét, s miért? azért, hogy a Nagyvárad Friss Ujság legfőbb intézői jelzett módon elért nem megvetendő jövedelmük révén maguknak a kívánt jólétet biztosítsák!

Nagyvárad, 1901. április 22.

Tisztelettel
n. s.

REGÉNY-CSARNOK.

Sibilla.

Irtá: Adalbert Károly.

Németből fordította: Lubinszky Anna.

77.

— Na addig mester, míg nem tudja érek-e valamit.

— Tudom, tudom kicsikém. A geromba öreg sohasem hizeleg. Oh, egy szép (és fiatal) csillag fog feltűnni. Vajjon az öreg Geronimo eléri-e, midőn teljes pompájában fog ragyogni, kordés; de sirjában fog örülni növendéke sikerén. Nem ítélem hiába!

— Várjon, fordult a belépő Hannához, — elküldöm az öltöztetőt, hogy a kisasszony holnapi tolettjét szemügyre vegye. Maga segíthet.

Hanna szemei szikráztak. — Kisasszonyom más kezektől kiszolgálva, mint az anyém! A csuf öregtől színházi rongyokkal felékesítve, mint egy közönséges színésznő. Igazgató ur, mit tetelez fel rólam!

— Csendesen, csendesen leányasszony. Jobbnak látom, ha menekülök s a tért átengedem a boszorkánynak.

Szegény Hanna majdaem kisírta szemeit s hasztalan, mert minden saját útján haladt.

Az endorai boszorkány, kit bravurszerpéről neveztek így, meghatározott időben tiszteletét tette.

Sibilla eddig Hanna iránti elnézésből s mivel fenn említett személyiséggel ellenszerezt, mindig visszautasította szolgálatát. Most nem ellenzte az igazgató óhaját. Mindent mindenért!

Az öreg boszorkány hosszú csontos ujjai alatt a legegyszerűbb ruha, hihetetlen gyorsasággal pompás kinézést nyert. A frizura kis változtatása s ártatlan szerek a megjelenés benyomását megváltoztatták.

— Kicsém csillogni fog, — csapogte fogatlan szájjal, nagy kiaszott arcát pupjáról, melyen nyugodott a karesu leányhoz emelve. Mit nem tesz a foglalat. Uródm tudja, hogy a banda spirítus famílarus az én vagyok. Nélkülöm nincs siker. S ha jól megy az endorai boszorkány megkapja deaurját. Nemde napom?

— Ha nem? Oh arra nem gondoltam!

Hihetetlen volt a lelkesedés, mely a rég hirdetett darab előadásának estéjén a színházban uralkodott és Peregrin Blancht, (ezen neven lépett fel Sibilla első nagyobb szerepében) a művészet égén feltűnő csillagot üdvözölte.

Mily hamar szárnyaira vette a tetszés zúgó vihára s messze minden szükségétől, nyomortól, mely röviddel ezelőtt környezték a folyam másik partjára vitte, hol a hosszú fáradságos törekvés arany gyümölcse intett felé. Eltűnt a sötétség. Dicsőségében, hirben ragyogott s átszellemült fényöket egy fiatal művészéletre vetik, mely ma először élvezi a vesztélyes italt. De nem részegíté meg. Biztos tudatában, hogy még sok idő eltelik, míg teljesen kiürítette s hogy a kezdet még nem is az első cseppekkel, csak a habot nyújtotta, bizonyos egészséges nyugalommal nézett az arany serlegbe. Örvendett az erőnek, melyet a tizes bor ereibe öntött, megpróbálta a szárnyait, melyek a magasba szállásra érezhetően nőttek.

Miért szédülne az, ki lábával biztos talajon állva, feléz a hegyek hajnal pirban ragyogó csúcsára, mely még előtte állt. Nem a mit elért, hanem a mit el fog érni, tölté el kéjjel.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A trónörökös nyilatkozata.

Budapest, április 22. (Saj. tud. táv.)

A »Berliner Tagblatt«-nak azt jelentik, hogy a király állítólag mit sem tudott előzetesen a trónörökös ama nyilatkozatáról, melyet a katholische Schulverein tudósítója előtt tett. Ő felsége a közlemény szerint azt tartja a trónörökös nyilatkozatáról, hogy ezzel csak a politikai ügyekben járatlanságát árulta el. A »Berliner Tagblatt« a magyar lapok magatartását méltóságtelesnek tartja. A trónörökösnek — szerinte — jobban meg kellett volna fontolni szavát. A liberális járszallagon vezetett német lap ezen; — liberálisoknak hizelgő — nyilatkozatát egyáltalán nem lehet komolyan venni.

Udvari bál Budán.

Budapest, április 22. (Saj. tud. táv.)

A budai várban e hó 30-án udvari bál lesz.

A koronaőr beiktatása.

Budapest, ápril 22. (Saj. tud. táv.)

A magyar képviselőház a koronaőr beiktatása miatt, holnap nem tart ülést.

Kinai bonyodalom.

London, április 22. A »Standard« jelenti, hogy Tuán herczeg és Tungisziang tábornok, a kiket legutoljára Kons tartományban láttak, jelenleg transzbajkái vidéken tartózkodnak és ott élénk összeköttetésben vannak az orosz főhivatalnokokkal. Ez a körülmény is megerősíti azt a föltevést, hogy az oroszok valószínűleg aknamunkát folytatnak a hatalmak közös akciójával szemben.

A pozsonyi színészet.

Pozsony, április 22. (Saját tud. táv.)

A városi közgyűlés 71 szavazattal 52 ellenében elhatározta, hogy az egyidejűleg működő kétnyelvű szintársulat rendszerét fentartja s az igazgatót német operettek előadására kötelezi, a magyar szintársulatot pedig kiveszi az országos színészegyesület hatásköréből.

Meggyilkolt hittérítők.

Sidney, április 21. Uj-Goineában a Slau-River mellett a benszülöttek megölték két angol hittérítőt.

Nagy hóviharak.

Budapest, ápril 22. (Saj. tud. táv.) Temesvárról távirják, hogy ma hideg szél keletkezett, mely erős jeges esővel végződött.

Nagyszében, ápril 22. (Saj. tud. táv.) A környéken ma nagy hidegek voltak. Később hóesés keletkezett s az egész környék rövid idő múlva téli szint öltött. A fagy óriási károkat tett.

Tüntetés Algirban.

Algir, apr. 22. Tegnap itt zsidóellenes tüntetések voltak. Az antiszemita megdöbbentették a zsidók egyesületi helyiségét. A megtámadottak a tüntetők közé léptek és sok embert súlyosan megsebesítettek. A csendőrség szétverte a tüntetőket és néhány embert letartóztattak.

A búrok vesztesége.

Budapest, ápril 22. (Saj. tud. táv.) Pretóriából távirják, hogy Kitschener lord legutolsó jelentése óta 242 búr harczost elfogtak.

A pestis.

Fokváros, április 22. Eddig 556 pestis eset fordult elő 186 halálessel.

KOZGAZDASAG.

Kosárkiállítás Komádiban.

Komádi, 1901. ápril 21.

Községünkben ma oly szép ünnep és ünnepély volt, hogy annak emléke a lakosság emlékezetében igen sokáig fog fennmaradni.

A Bihar megyei Gazdasági Egyesület, amint azt lapjaink többszörösen ismertették a földművelésügyi kormány hozzájárulásával, anyagi és erkölcsi támogatásával két négyhetes kosárkötés tanfolyamot rendszeresített. E két tanfolyamon összesen 33 egyén kívánta a kosárkötés házi iparát elsajátítani. Némelyek mindkét tanfolyamon keresztül nyertek oktatást.

A tanfolyamok alatt készített kezdetleges és folytatólagosan tökéletesebben előállított munkálatokat a gazdasági egyesület csoportosította és azokból igen szép tanulság tekintetében pedig nagy horderejű kiállítást rendezett, mely kiállításnak elnökekül a Sebes-Körözs vízzabályozó és ármentesítő társulat igazgató főmérnökét Pekanovits Imre urat, mint az egyesület választmányi tagját küldte ki.

A kiállítás oly kis méretű és oly localis jellegűnek mutatkozott, hogy alig lehetett kiállítás arra, hogy az valami különös érdeklődést fog kelteni.

Ezuttal a község vezetőinek optimistái is kellemesen csalódtak, amennyiben a kiállítás oly szépen sikerült, hogy az mindnyájunk várakozását felülmulta.

A község házánaál összegyűlt községi előjárók a község intelligenciája, a tanítói testület, az iskolák gyermek világa a szomszédos községek előjárói és jegyzői, a kiállítási elnök vezetése mellett a kiállítási ház elé vonultak, ahol őket már százakra menő nagy közönség várta. Az elnök a kiállítás alkalmából kifejté, hogy a biharmegyei gazdasági egyesület nem a magas tökélyre emelkedett kulturális munkákat kívánja kiállítani, hanem ezzel éppen ellenkezőleg a tanulás a munka kezdetlegességét és az azokban rejlő fejlődési képességeit és az azokban rejlő fejlődési képességeit a közönséges népnek és mezsei munkásoknak okulására kívánta bemutatni.

Elnök tudomására hozta a közönségnek, hogy a biharmegyei gazdasági egyesület és a Komádi takarékpénztár részvénytársaság egy-

egy tíz koronás aranyat és egy-egy öt koronás ezüst pénzt, Komádi községe pedig egy öt koronás és öt három koronás jutalmakat tűzött ki, a mely jutalmak odaítélése céljából a kiállítási elnök Fekete Márton törvényszéki bíró elnöklelte alatt P. Nagy I. Komádi község főbíróját, Mezei István Csökmő község főbíróját, Beregszászi Lajos Zsadány község főbíróját és Eötvös Gyula Komádi község főjegyzőjét nevezte ki a bíráló bizottság tagjainak.

A kiállítást rövid két óra alatt több mint hatszáz ide való és vidéki egyén tekintette meg.

A bíráló bizottság a kitűzött jutalomdíjakat a következőknek ítélte oda: Polgár Lajos és Kidi Sándor nyerték el a két darab tíz koronás aranyat, Tóth József, Pap Antal és Veres Karácsonykapták az 5—5 koronás ezüst pénzt, továbbá három korona jutalomban részesültek: Lénárd István, Kis János, Csongorádi Károly, Krucsó János és Szabó Lajos, végül a bíráló bizottság Sztoja Simon, Gavris János, Papp János, Kowzai Mihály, Jenei József, Bíró Lajos kiállítókat dícsérettel jutalmazta meg.

Ezenfelül a Gazdasági egyesület az összes kiállított tárgyakat az azokat készítő kiállítóknak ajándékozta, kivéve a kiválasztott 4 legtanulságosabb tárgyat, amelyeket az egyesület, mint a tanfolyamok eredményének bemutatását a földművelési miniszter ur Ó nagyméltóságához felterjeszténi kívánja.

A kiállításán résztvevőknek egyrésze a kiállítást egy díszbédéllel is megünnepelte. Az első pohárköszöntőt Pekanovits Imre kiállítási elnök mondotta, amelyben a háziparnak fontosságát és jelentőségét fejtegette a nagy gyári iparral szemben. Liemlívén azt, hogy a földművelési kormányzat jelenlegi vezetője mely bölcsességgel és atyai gondoskodással törekszik az egész országban a házi ipart mehhonosítani.

Elteti Darányi Ignác földművelésügyi minisztert.

Darányi Ignác földművelési minisztert a kosárkiállítás alkalmából Komádi és a szomszédos községek közönsége részéről táviratilag üdvözölték.

A kiállítás tanulságai.

Lehetetlen, hogy a nagy kiállításoknak aránylag oly szép tanulsága, hordereje és haszna legyen mint a komádi parányi és szerény kosárkiállításé, mert akkor egy világ- és országos kiállításnak horderejét és nagy hasznát sem szavakban, sem számokban kifejezni nem lehetne.

A legelső tanulság az, hogy a magyar ember természetesen esze, természetesen jártassága, ügyessége oly magas fokon áll, hogy 3—4 hét alatt képes egyes ipari dolgokban oly eredményeket felmutatni, amiket más nemzetek gyermekei hónapokon át és csak folytatott tanulás mellett állhatnak elő.

A kiállításnak második tanulsága az, hogy a Sebes-Körözs folyónak hullámterében évenként levő 30—40,000 kőve fűzessző, amely eddig ugyszólván értékesíthetés nélkül nyomtalanul elpusztult, értéket fog képviselni és pedig annál nagyobb értéket, minél magasabb fokra fog a kosárkötési iparág fejlődése emelkedni.

Ezzel kapcsolatban fűztermelés útján bő értékesítést fognak nyerni mindazon lapályos, vizenyős területek, amelyek ezen tulajdonságuknál fogva eddig hasznosíthatók nem voltak.

A kiállításban mutatkozott érdeklődés, öröm és lelkesedéssel biztosan lehet következtetni azt, hogy a jövő évben már több mint százan fogják a kosárkötési háziparnban magukat kiképezni, az azután következő években ismét százan és százan, úgy, hogy néhány év alatt a Sebes-körözsmenti községeknek a kosárkötés, fűzessző-termelés és művelés jelentékeny kulturális ág, — jelentékeny kereseti forrás lesz.

Ne mondjunk többet, csak annyit, hogy néhány év leforgása után 40—50,000 forint értéket képviseljen az ezen a vidéken termelendő fűzessző és az az munka, amely a fűzessző feldolgozására fordítatni fog, — akkor a Bihar megyei gazdasági egyesület részéről ma vetett picziny kis mustármag már terebélyes fává nőtte ki magát, akkor ezen egyesület oly hazafias nemes és szent célnak állt szolgálatában, amelynél magasztosabbat alig tűzhetne maga elé.

Öszinte szívből kívánjuk, hogy ezen egyesület nemes és buzgó működése tényleg ily nemes és szép gyümölcsöt teremjen.

Miként lehet a lóherfojtó szádor.

kipusztítani. Van a lóherének egy elősdi növény ellensége, az ugynevezett *lóherfojtó* vagy *lóherölő szádor* (Orobanche minor), a mely csaknem oly veszedelmes mint az aranka. Ez elősdi ugyanis megtámadja a lóhere gyökerét oly módra, hogy apró magva kicsirázva, az utjába eső lóhergyökérbe kis szívótestet bocsájt, amelynek segítségével kiszívja a lóhere gyökeréből a fejlődéséhez szükséges táplálóanyagokat. Növekedése közben mindig több és több helyen támadja meg a lóhere gyökerét, sőt a szomszédos lóhergyökerekre is átkuszik, mindig újabb szívócsapokat bocsátva beléjük s ennek arányában mindig több és több tápláló anyagot rabol el; de ezzel arányban növekedésnek indulnak hajtásai is s melyek végül leveletlen, sárgásbarna száron ülő s vörösesbő játszó virágjaikkal a föld felett megjelennek s magot érlelnek. Természetes, hogy ily módon a lóhere fejlődésében nemcsak elsatnyul, nemcsak visszamarad, hanem sokszor teljesen tönkre megy.

A védekezési eljárások közül számos áll rendelkezésünkre, de ugyszólván egyik sem oly biztos sikerű, mint a birkanyáj általi legeltetés. Ugy látszik, a juhok ürülékében van valami oly különös anyag, mely e növényt megöli. Ajánlhatók azonban még a következő védekezési módok is, és pedig: teljesen tiszta, szádormentes lóheremag, a melyet külön a célra szerkesztett sziták alkalmazásával nyerhetünk; az inficiált helyeknek vasgálicczsal való leöntése, avagy kaimittal vagy klórmészszel való beszórása; a lóherének ugyanazon területen hosszabb időre 7—8 évre szóló kiküszöbölése; a szádorok gyökeres kiásása stb.

Eddigél a lóherölő szádor nálunk főként csak a réteken volt látható, a hol nem csak a vörösherét, hanem a luczernát, zsályát, szarvaskerepet is megtámadta; mos azonban miként egy lapunk olvasója értesít, már a tiszta herevetésben is előfordul s épen ezért tartottuk czélszerűnek a védekezési eljárás ismertetését

Hefich Ács és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tiszántuli eredeti távirata. —

Határozat.

Budapest, április 22.

Buda októberre	7.81
Buda áprilisra	7.75
Fenger	5.40
Rozs okt.	6.92
Zab ápr.	6.47
Képeszt., repce, áiz.	—

Értéktőzsde.

Budapest, április 22.

Osztrák hitel	721.75
Magyar hitel	728.50
Államvasút	690.—
Rimamurányi	528.50
Magyar telephely	466.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Mivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1901. április 22-én.

Magyar aranyjárdék 4%	117.50
Magyar koronajárdék	93.—
Magyar vasuti kölesön aranyban 4 1/2%	120.75
Magyar vasuti kölesön ezüstben 2 1/2%	100.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	118.—
Magya főállammentesítési kötvény 4%	92.75
Italmérsi jog megváltási kötvény	99.75
Börváltó-szávónföldtebermentési kötvény	93.50
Magyar nyeresémsorsjegy-kölesön	174.90
Tiszahályozás és szeredi sorsjegyek kölesön	141.—
Osztrák járdék papírban	98.25
Osztrák járdék ezüstben	97.80
Osztr kárdék aranyban	117.60
Osztrák korona járdék	97.25
Osztrák Államsorsjegyek	141.—
Osztrák magyar bank részvény	16.75
Magyar hitelbankrészvény	698.—
Osztrák hitelintézet részvény	695.50
Párisi vista	95.56
20 frankos arany (Napoleon'or)	19.07
Németbirozsalmi márká	117.60
London vista	240.35
20 márkás arany	23.50

Az azonosítási tanácsok

Dr. VUCSKICS GYULA.

A
„TISZANTUL“

pártoktól és érdekköröktől független politikai napilap.
Az Alföld legolvasottabb lapja s Nagyváradon, Bihar- és a szomszéd megyékben rendkívül nagy elterjedésnek örvend.

Előfizetési ára:

Nagyváradon negyedévre . . . 5 korona
Vidéken 6 .

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a lat. szert. kath. lelkesi hivatalok számára egyházhathóságilag jóváhagyott következő nyomtatványok:

Kereszteltek }
Bérmáltak } anyakönyve, diósgyőri
Egybekeltek } papíron.
Meghóliak }
Megtértek }
Eltértek }

Bevétel }
Kiadás } templomszámadáshoz.

Alapítványok törzskönyve.
Anyakönyvek betűrendes mutatója.
Jegyesek naplója.

Kereszteltek }
Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
Esperesi gyűlés jegyzőkönyve.
Jelentés alapítványokról.
Évi jelentés iskolákról.
Templomi leltár.
Catalogus librorum.
Családi értesítő.
Elbocsájtó levél.
Keresztelési jegy.
Keresztelési Emlék.
Esketési jegy.
Iktató könyv.
Kézbesítő könyv, kötve.
Imádság a szt. mise után (kemény papíron).

Kiadóhivatalunknál megrendelhetők

a Szent Vincze Intézet kiadásában megjelent b. e. NOGÁLL JÁNOS szerkesztette hitbuzgalmi munkák:

Krisztus követése. 80 fillér, 8, 12, 16 korona.

Ligouri Szent Alfonz Vezérkönyve. 3 korona.

Boldogasszony követése. 2 korona 40 fillér.

B. Skupuli Lőrincz Lelki Harca. 2 korona.

Szeráf Hangok Szent Teréziától. 2 korona 40 fillér.

Keresztény Vezércikkek. 2 korona.

Az Urangyala, füzve 2 kor.

Lilionszálak, füzve 3 kor.

Csarnok, 3 korona.

Szent Halmok, 3 korona.

Eredeti bolti áron kaphatók a PUSTET-féle liturgikus könyvek:

Breviarium, Missale, Pontificale Rituale etc.

Szent László
nyomda részvénytársaság

elvéállal és készít:

izléses kivitelben

mindennemű

nyomdai munkákat

jutányos árak mellett.

Névjegyekben, eljegyzési s esketési jelentésekben folyton a legújabb.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Nyomdai műintézetünkben a legnagyobb körültekintéssel készítettnek:

Hírlapok, folyóiratok, könyvek, füzetek, röpiratok, körlevelek, falragaszok, hirdetményez, részvények, árjegyzékek, jegyzőkönyvek, pénz- és hitelintézeti nyomtatványok, étlapok, meghívók, színlapok, egyházi és mindennemű világi nyomtatványok, névjegyek, tánczrendek, palackfeliratok, sorsjegyek, gyászjelentések, levélpapírok és borítékok, valamint más itt elő nem sorolt nyomtatványok.

Kiadóhivatalunkban megrendelhetők

a gör. szert. kath. lelkesi hivatalok számára főhathóságilag jóváhagyott következő román nyelvű egyházi nyomtatványok:

1. Informatio papi özvegyekről s árvákról.
2. Megtértek jegyzéke.
3. Hitehagyottak jegyzéke.
4. Elvált házások jegyzéke.
5. Szerződés szerinti vagy házasságok jegyzéke.
6. Vegyes házasságok jegyzéke.
7. Jelentés a kántor-tanító magaviseletéről.
8. Kimutatás a plebánia állapotáról.
9. Kereszteltek }
10. Egybekeltek } anyakönyve, diósgyőri
11. Meholtak } papíron.

12. Bevételi }
13. Kiadási } számadás-ívek.

14. Adósok jegyzéke.

15. Kereszteltek }
16. Egybekeltek } anyakönyvi kivonata.
17. Meholtak }

18. Esperesi látogatás jegyzőkönyve.
19. Iskolai jelentés.
20. Jelentés a templompénztár számadásairól.

21. Kereszteltek }
22. Egybekeltek } anyakönyvi másolata.
23. Meholtak }

Anyakönyvek félbörbe kötve vászontáblával 50 iv 9 korona, 100 iv 15 korona.
Hivatalos levélboríték, levélpapírok, névjegyek, meghívók, körlevelek s más nyomdai szakba vágó munkákat gyorsan és jutányos áron készítünk.

KÖNYVNYOMDA.

Tömöntöde.

Disz és műkönyvkötészet.

Vonalzó intézet.

Ruggyanta bélyegző gyártás.